

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9917/2023
19.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Наташа Драговић Раковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ДОО „Ераковић“ са седиштем у Бечеју, које заступају Милан Милић и Владимир Милић, адвокати из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1406/22 од 29.12.2022. године, у седници одржаној 19.12.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1406/22 од 29.12.2022. године у преиначујућем делу става првог и другог изреке и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 350/18 од 28.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је у целости тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезу тужени да јој солидарно исплате износ од укупно 34.000 евра на име уговорене месечне накнаде за период од фебруара 2013. године до јуна 2014. године у динарској противвредности по средњем курсу НБС који је важио на дан доспећа обавезе са законском затезном каматом на појединачне месечне динарске износе почев од доспелости сваке месечне рате па до исплате (тачка 1. став 1) као и 50.000 евра на име уговореног бонуса, за закључење уговора број ../13 од 27.05.2013. године у динарској противвредности од 5.730.500,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2013. године па до исплате, као и захтев тужиље за накнаду трошкова спора (тачка 2. став 1). Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженима солидарно на име трошкова поступка исплати износ од 609.992,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1406/22 од 29.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Вишег суда у Зрењанину П 350/18 од 28.01.2022. године тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиље и обавезани тужени да тужиљи солидарно исплате износ од 3.469.500,00 динара са законском затезном каматом од 01.06.2014. године до исплате, док је у преосталом побијаном одбијајућем делу из става 1. тачка 1. и тачка 2. изреке преко износа досуђеног том пресудом жалба тужиље одбијена и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка из става другог

изреке првостепене пресуде тако што су обавезани тужени да тужиљи накнаде трошкове поступка у укупном износу од 386.397,50 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је захтев тужених за накнаду трошкова спора одбијен. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против преиначујућег дела правноснажне другостепене пресуде, тужени су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да је ревизија тужених основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, привредно друштво „Аспром“ д.о.о. Врчин било је највећи дужник нове Агро банке а.д. Београд над којом је био покренут предстечајни поступак. Тужиља је била у могућности да посредује у преговорима и омогући DND “Pharm“ и туженог другог реда „Ераковић“ д.о.о. Бечеј, да успоставе пословну сарадњу са „Аспром“ д.о.о. Врчин и довела их је све у везу са банком. Пословни рачун „Аспром“ д.о.о. Врчин био је у блокади а банка је због вредности његове имовине и капитала вршила непрекидан надзор над његовим управљањем и пословањем. Привредно друштво „Аспром“ д.о.о. Врчин се бавило узгојем и продајом живе стоке. Банка је била заинтересована да кроз његову финансијску консолидацију и наставак пословања наплати своја потраживања. DND “Pharm“ и ДОО „Ераковић“ су међусобно сарађивали. ВВ је сестра законског заступника ДОО „Ераковић“ ГГ и била је власник 50% удела у DND “Pharm“. Тужиља је организовала састанак између DND “Pharm“, туженог другог реда и представника банке средином фебруара 2013. године у просторијама банке. Тада су присуствовали тужиља, тадашњи законски заступник DND “Pharm“ ДД (супруг овде првотужене ББ) и законски заступник друготуженог ГГ. Након тога у периоду од фебруара до краја маја 2013. године одржавани су састанци у континуитету у вези облика сарадње са DND “Pharm“, туженог другог реда ДОО „Ераковић“ и Привредног друштва „Аспром“ д.о.о. Врчин у вези са планом реорганизације Аспрома. Тужиља је практично присуствовала и учествовала у свим тим састанцима као део тима DND “Pharm“ а уступајући испред тог предузећа и ДОО „Ераковић“ и заступала је њихове интересе. „Аспром“ д.о.о. Врчин је имао фарму свиња у Великом Градишту – 14495 грла. Била му је потребна храна па је организовано да се иста набави преко DND “Pharm“ за вредност од 7.000.000,00 динара с тим што ће купац то плаћање вршити компензацијом товних свиња по тржишној цени на дан испоруке „Франко фарма“ Велико Градиште. Друго узгајалиште свиња било је у Рамском Риту. Тужиља је учествовала у обезбеђењу преговара за набавку хране по профактури ПАД „Нова будућност“ од 06.06.2013. године за DND “Pharm“, која је преко те фирме испоручена „Аспром“ д.о.о. Врчин ради исхране свиња. Пред Привредним судом у Београду у предмету Ст 13/2013 дана 29.05.2013. године отворен је претходни стечајни поступак над ПД „Аспром“ д.о.о. Врчин. За стечајног управника најпре је био постављен ЂЂ а затим ЕЕ који је дао сагласност за овакво пословање а све у циљу омогућавања да се ПД „Аспром“ д.о.о. Врчин извуче из финансијских

тешкоћа. Тужила је водила имејл преписку према трећим лицима и представљала DND "Pharm" и друготуженог ДОО „Ераковић“ и поступала у њихово име и за њихов рачун. Испред њих је комуницирала са стечајним управником и банком и њиховим сарадницима. Договорено је да се уради план привремене реорганизације ПД „Аспром“ д.о.о. Врчин. Након усвајања плана реорганизације тужила тврди да је било договорено између свих тих учесника да она на име свог рада добије 5% капитала „Аспром“ д.о.о. Врчин, DND "Pharm" 80% капитала а ЖЖ као законски заступник „Аспром“ д.о.о. Врчин 15%. У септембру 2013. године ЖЖ се повукао из наведеног плана реорганизације тако да тужила није остварила свој план око добијања 5% од удела у „Аспром“ д.о.о. Врчин. Свој удео није остварио ни DND "Pharm". Између DND "Pharm" и „Аспром“ д.о.о. Врчин у стечају 2013. године остварен је промет набавке робе у износу од 147.824,597,00 динара а промет испоручене робе од 142.789.593,00 динара а у 2017. години DND "Pharm" по судској пресуди наплатио још 7.200.730,00 динара на име главнице и камате. Мејлом од 13.10.2013. године тужила се обратила ДД као законском заступнику DND "Pharm" као и законском заступнику друготуженог да се уреде односи и да се њој исплати накнада за посредовање. Тужила истиче да је између ње и законског заступника DND "Pharm" ДД постојао и договор да иста буде код њега у радном односу али тај договор није реализован кривицом законског заступника DND "Pharm". У априлу месецу 2014. године тужила је по налогу DND "Pharm" посредовала у продаји паштета компаније „Агрожив“ и посао је затворен тако што је АМАН од DND "Pharm" купио паштете у вредности од 11.000.000,00 динара. Тужили на име таквог посла није плаћена накнада. На DND "Pharm" покренут је и спроведен поступак принудне ликвидације и то привредно друштво је дана 08.09.2020. године брисано из регистра привредних субјеката. Тужена ББ је била члан овог друштва са уделом од 100%.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле налазећи да тужила током поступка није доказала да је са DND "Pharm" и друготуженим уговорила накнаду управо у траженим износима те да тиме није доказала и колико износи њено потраживање будући да њени наводи нису поткрепљени писменом документацијом.

Другостепени суд није прихватио ову правну аргументацију првостепеног суда налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Другостепени суд полази од одредби чл. 749, 761, 813, 814. и 822. Закона о облигационим односима. Закључује да је евидентно тужила била ангажована око послова који су доносили добит туженима и да је иста практично имала улогу посредника. Према члану 822. ЗОО прописано је ако висина накнаде није одређена ни тарифом или којим другим општим актом, ни уговором а ни обичајем, одредиће суд према посредниковом труду и учињеној услузи. Уговорену посредничку накнаду суд може снизити на захтев налогодавца ако нађе да је претерано висока с обзиром на посредников труд и учињену услугу. Снижење уговорене накнаде може се тражити ако је исплаћена после закључења уговора за који је он посредовао. Тужила је поступала и у име и за рачун и по налогу оба тужена тј. по налогу законског заступника DND "Pharm" и друготуженог, доводила исте у везу са другим пословним партнерима а у вези којег посредовања су DND "Pharm" и друготужени остваривали одређени профит. Тужила је омогућила промет у износу преко 150.000.000,00 динара што износи око 1.300.000 евра па другостепени суд налази, имајући у виду правну и животну ситуацију да је правична накнада тужиле за њен радни ангажман износ од 30.000 евра а према

средњем курсу Народне банке Србије (1 евро = 105,65 динара) што чини износ од 3.469.500,00 динара па је тужбени захтев тужиле у том делу усвојио (преиначујући првостепену пресуду) и обавезао тужене на солидарну исплату назначеног износа, док је у преосталом делу у погледу осталог потраживања првостепену пресуду потврдио.

По оцени Врховног суда, овакво правно становиште другостепеног суда није прихватљиво. Наиме, стоји чињеница да је тужиле обављала одређене послове као посредник за DND "Pharm", над којим је дана 08.09.2020. године извршена принудна ликвидација и брисано из привредног регистра а ББ која је била члан тог друштва са уделом од 100%, као и за друготуженог ДОО „Ераковић“ из Бечеја. Организовала је састанке, и посредовала у промету одређене робе. У току поступка није утврђено која је адекватна накнада која је уговорена за тужиле. Према члану 822. став 1. ЗОО предвиђено је да посредник има право на накнаду и када није уговорена. Према ставу 2. цитираног члана прописано је да ако висина накнаде није одређена ни тарифом или којим другим општим актом ни уговором а ни обичајем, одредиће је суд према посредничком труду и учињеној услузи. Међутим, евидентно је да првостепени суд није имао адекватне параметре нити је имао одговарајућу методологију на основу које би утврдио која би примерена накнада према труду и учињеној услузи тужиле припала у конкретном случају због посредовања. У случају недостатка чињеница и доказа у том смислу и која би се методологија применила у обрачуну и утврђивању висине те накнаде, било је неопходно обавити вештачење од стране вештака одређене специјалности ради утврђивања тих чињеница. У овом случају то није учињено. Суд нема одговарајућу стручност на основу које би могао одредити која би то адекватна накнада према посредничком труду и учињеној услузи била примерена у овом случају. С друге стране, евидентно је да је ангажовање тужиле у односу на DND "Pharm" било веће него у односу на друготуженог ДОО „Ераковић“ из Бечеја па и то доводи у сумњу, да ли износ који би тужиле припао по основу посредовања требало да буде опредељен као солидаран у равноправном износу.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног суда, па ће након правилног утврђења чињеница донети закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић